



Vänster. Haga Novas fasader har ett klassicistiskt uttryck, präglade av en strikt geometrisk ordning och en dubbelhög sockelväning med lokaler i markplan.
FOTO TORD-RIKARD SÖDERSTRÖM

HAGA NOVA

PROJEKT

Trånga visioner

Haga Nova är det första färdiga kvarteret i nya Hagastaden. Joanna Zawieja besöker ett projekt med hög finish, men som förlorar på tätheten och bristen på gemensamma utrymmen.

Haga Nova, Stockholm

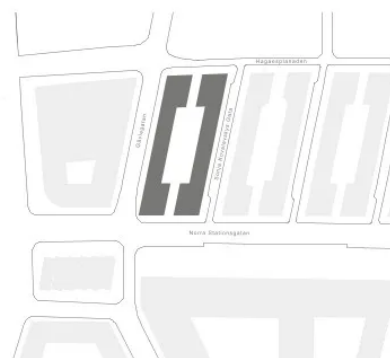
Vera Arkitekter

KOMMENTAR JOANNA ZAWIEJA

Mycket har redan skrivits om Hagastadens trånga gränser. Speciellt ur ett barnperspektiv har kritik framförts i media kring stadsdelens täta bebyggelse, minimala lektytor och brist på allmänna platser. Även denna text börjar i den änden. För det är häpnadsväckande att det byggs så här, på gränsen till fascinerande surrealistiskt. Höga huskroppar, prefab-element och begränsat ljusintag illustrerar ett paradigmskifte då samhället glömde bort gamla kunskaper och lät exploateringen styra.

Hagastaden länkar samman Stockholms gamla stenstad Vasastan med Solna, mer specifikt med området kring Karolinska sjukhuset. Här ska en ny sammanhängande stadsdel stå klar 2025, planerad för 6 000 lägenheter och 50 000 arbetsplatser. Det är en stadsdel som utgår från stenstadens logik, förlänger dess gator, men ersätter Vasastans sexvåningshus med mycket högre bebyggelse.

Stockholms stad betonar tätheten som ett medvetet val. Dels för att skapa en urban intensitet men framför allt för



SITUATIONSPLAN
SKALA 1:4000





Vänster.gården och det smala mellanrummet mellan tornbyggnaderna är hårdgjorda och saknar grönska.
FOTO TORD-RIKARD SÖDERSTRÖM

Nedan. Reliefverkan i fasadelementen och skulpturalt integrerade balkonger ger en robust karaktär.
FOTO TORD-RIKARD SÖDERSTRÖM

HAGA NOVA



att bekosta överdäckningen av E4/E20 och Värtabanan, som hittills utgjort stora barriärer i området. Och visst finns här potential att bygga en ny integrerad stadsdel som förenar Stockholm och Solna, och därmed också tillgängliggör större grönområden som Hagaparken och Bellevue för de täta kvarteren. Frågan är bara till vilket pris.

Haga Nova av Vera Arkitekter är Hagastadens första färdigställda bostadskvarter. Likt många av områdets andra kvarter är det en storskalig byggnad uppbruten i fyra tornhus, samt två sammanlänkande lägre delar. I tornhusen finns de fyra trapphusen, som även försörjer de lägre byggnaderna. Lågdalarna slipper därmed egna entréer och kan i bottenplan hysa två förskolor.

Mycket av formspråket i Hagastaden styrs av planarkitekten Aleksander Wolodarskis visioner om tidig amerikansk

höghusarkitektur och av ett detaljerat gestaltungsprogram med hänvisningar till den klassiska stenstaden. Haga Novas klassicistiska fasad präglas av en strikt geometrisk ordning och av den dubbelhögsockelvåningen med lokaler i markplan. Fasadelementen i sandblästrad betong kompletteras med rejäl reliefverkan och skulpturalt integrerade balkonger med glasskivor till räcken. Fasaden sveper kring huset utifrån sin regelbundenhet, insidan anpassas därefter. Till skillnad från majoriteten av övriga nya fasader i området skapar Vera Arkitekter här en genomarbetad och robust karaktär.

Kvarteret rymmer 276 lägenheter, varav fyra femtedelar är tvåor. De lägre kvartersdelarna kröns med etagelägenheter, *town houses*, med egna takterrasser. De flesta lägenheterna är sålda, några står ännu tomma och andra »



Vänster. Fasaden utgörs av ljus pigmenterade betongelement som sandblåstrats för att ge ett stenliknande uttryck.

FOTO TORD-RIKARD SÖDERSTRÖM

HAGA NOVA

LÄNGSEKTION
SKALA 1:600



säljs på nytt. Redan i entrén märks de påkostade materia-
len. Hissen tar mig upp till våning 8, sen 11, 6 och 4. Överallt
samma slutna korridor med en mörk textilmatta, svarta dörrar
och sobra toner. Reliefer runt dörrarna, vackra skyltar, och
elektroniska låssystem. Det påminner om ett hotell.

I lägenheterna är ytorna allt som oftast mycket små. De
mindre sovrummen kan inte rymma så mycket mer än en
säng och skrivplats. Utifrån dessa förutsättningar har Vera
arkitekter ritat effektiva planlösningar, speciellt i de min-
dre lägenheterna återkommer ofta en rundgång som skapar
flöden och en känsla av rymd. Lägenheterna har i mångt och
mycket en hög finish och påkostade material är återkomman-
de. Golvvärme i hela lägenheten gör att inga element syns till.
Fasadens fönsterrytm ger lägenheter med flera små balkonger
och stora fönstersättningar. Nästan alla lägenheter har fönster
mot flera väderstreck.

Ändå går det inte att bortse från det mest påträngande,
vyn rakt in i andra fasader och med det inblickarna från de
alldeles intilliggande grannhusen. Med de små utrymmena
blir effekten klaustrofobisk. Först när jag kommer upp till
våning 11 flödar ljuset in, och stan gör sig synlig utanför.
Lägenheten växer utanför väggarna och det utrymme som
saknas i kvadratmeter tas igen i vyer.

Jag blickar ner på den hårdgjorda gården, med dess betong-
element som enda fond. Initialt var den tänkt för de boende,
nu används den som en asketisk utsläppsgård för förskolorna

i kvarteret. Vad är det som ska ske här? Vilka gemenskaper
bildas i sådana här rum? Vem stannar upp och pratar med
grannen på en rå gård enbart omgiven av fönster?

Fyra femtedelar av lägenheterna är yteffektiva tvåor,
det vill säga den optimala storleken för att nå ett högt
kvadratmeterpris. Vilka är det som ska bo här? Vilka är det
som ska bekosta stadsplanens sammanlänkning genom sina
bostadsköp?

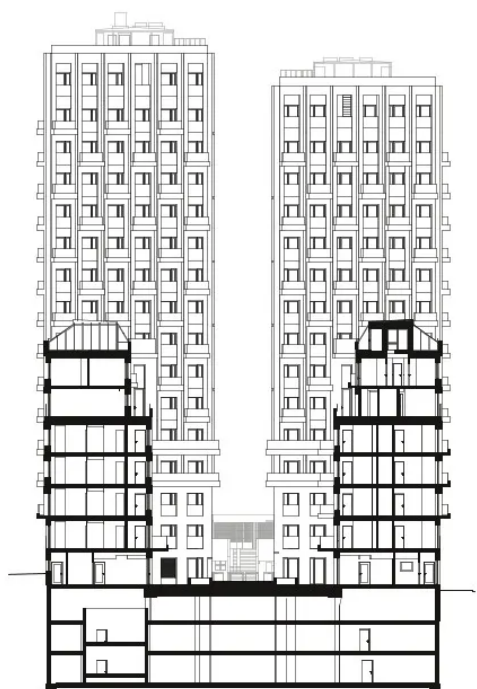
Det är tydligt att Haga Nova riktar sig mot unga profes-
sionella. För den målgruppen kan lägenheterna fungera
alldeles utmärkt, i en air av internationell exklusiv urba-
nitet. Känslan av att besöka ett iscensatt bankfack, snarare
än en sten i ett samhällsbygge, är dock överhängande.
Man kan spegla sig i varandras fönster – men det finns få
gemensamma ytor att stöta på varandra i. Är Haga Nova ett
monument över vår tid – eller möjligtvis en tid som är på
väg mot sitt slut?

Jag träffar en mäklare på ett av mina besök i huset, som be-
rättar att lägenheten han säljer köptes på spekulation av nuva-
rande ägare, och att ägaren aldrig faktiskt bott där. Nu bjuds den
ut på marknaden under inköpspriset de gav.

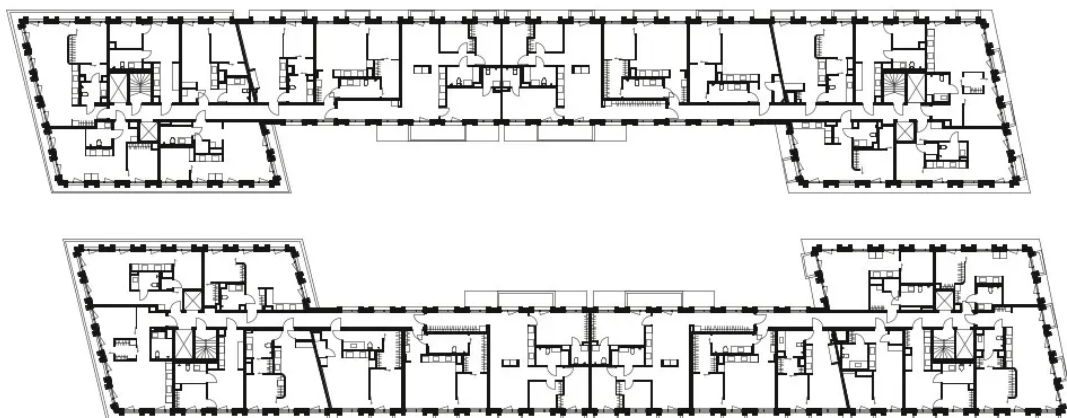
Ur stadens perspektiv har en ung köpstark
grupp bekostat en stadsmässigt välbehövd
sammanlänkning, men utan att få rum för det
gemensamma inkluderat i priset. ○

JOANNA ZAWIEJA

TVÄRSEKTION
SKALA 1:600



TYPPLAN
SKALA 1:600



Nedan. Fasadmotiv med dubbla våningar och kamouflerade bjälklagskanter reducerar närvaron av de prefabricerade elementens skarvar och modul.
FOTO TORD-RIKARD SÖDERSTRÖM

HAGA NOVA



Arkitekten berättar: Bostadskvarteret Cellen, även kallat Haga Nova, i Hagastaden, Stockholm, är slutresultatet av en lång process som vi varit delaktiga i från början. År 2009 började vi, som arkitekter till vår dåvarande beställare SBC, att skissa på ett antal byggnader (fördelade på tre olika kvarter) i Norra Stationsområdet som senare skulle komma att heta Haga-staden. Vi ingick i den grupp byggherrar och arkitekter som i samarbete med stadsbyggnadskontoret skissade på de kvarter som skulle utgöra områdets första utbyggnadsetapper. Planarkitekten Aleksander Wolodarskis referenser för gestaltningsarbetet hämtades från pionjärtidens höghusarkitektur i amerikanska städer som Chicago och New York.

Typologiskt är kvarteret uppbyggt av fyra punkthus i 12–16 våningar (femspännare som på de översta våningarna blir fyrspännare),

ihopkopplade av två lägre lamellhus. All vertikal kommunikation sker i punkthusen. Från trapphusen nås även lägenheterna i lamellhusen via inglasade loftgångar. Lamellhusens två översta våningar, som enligt detaljplanen skulle vara indragna på gårdssidan, utgörs av radhusliknande etagelägenheter som nås via öppna loftgångar. Till varje radhus, tillika penthouse-lägenheterna i punkthusen, hör en privat takterrass med pergola och kallförråd.

Fasaderna är uppbyggda av våningshöga prefabricerade betongelement. Ljusa pigment i cementblandningen och sandblåstring ger materialet en stenliknande karaktär. Kraftiga fönsteromfattningar med djup relief, i vilken elementskarvarna ligger dolda, får byggnaden att framstå som en skulpterad massa.

Genom att dölja fönsterbröstningarna bakom svarta aluminium-

paneler på varannan tornvåning uppstår storskaliga fasadmotiv som överröstar den för konventionella prefabricerade fasader typiska våningsbaserade upprepningseffekten. Resultatet är en arkitektur som ger uttryck för de värderingar som skulle vara fundamentet för den nya stadsdelen – en urban arkitektur som hävdar sin självklara plats i staden.

VERA ARKITEKTER

FAKTA

Haga Nova, Stockholm

Namn: Haga Nova Adress: Hagaesplanaden, Sonja Kovalenskys Gata, Norra Stationsgatan, Gävlegatan. Kv. Cellen
Arkitekt: Vera Arkitekter AB. Ansvarig: Tobias Nissen, handläggande (övergripande): Karin Matz, handläggande (försörjande): Sara Brask, projekteringsansvarig (systemhandlingskedje): Mattias Beckman, medverkande: Mikael Holm, Kerstin Thorbeck, Markus Wagner, Kristian Stoltz, Jacob Stening, Ellinor de Val, Alexander Ljung, Julie Sponar, Kristina Ehrling, Fredrik Sjölander, Maciej Lerch, Jonatan Ahlmark, Marko Koistinen, underkonsulter: Jonatan Henriksson, Jerry Kopare, Renata Rysinska. Inredningsarkitekt: Koncept Stockholm Stadsplan: Aleksander Wolodarski Konstnärlig utsmäckning: Elaine Mullings, YOUNG ART! Byggherre: Einar Mattsson Entreprenadform: Delad entreprenad Byggnadsentreprenör: Strängbetong m.fl.
Bruttoarea ljust: ca 24 000 kvm
Byggnadsår: 2015–2018.